



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 709/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Kuzmom, Floriánska 16, Košice, proti postupu Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii, Oddelenia operatívnej činnosti a vyšetrovania – Východ, Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 189/16/7713, Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 13T/189/2016 a Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2To/11/2023 takto

### **r o z h o d o l :**

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

#### **Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci**

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Prezídia Policajného zboru, Úradu hraničnej a cudzineckej polície, Národnej jednotky boja proti nelegálnej migrácii, Oddelenia operatívnej činnosti a vyšetrovania – Východ (ďalej len „prezídium Policajného zboru, úrad hraničnej a cudzineckej polície“), Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 189/16/7713, Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13T/189/2016 a Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2To/11/2023. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti tiež žiada, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie spolu 10 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a poskytnutej súčinnosti okresným súdom vyplýva, že v napadnutom trestnom konaní bol sťažovateľ v postavení obžalovaného. Uznesením vyšetrovateľa prezídia Policajného zboru, úradu hraničnej a cudzineckej polície ČVS: UHCP-13/NJ-V-2016 zo 17. marca 2016 bolo proti sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 2 a ods. 3 písm. f) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Po skončení vyšetrovania prokurátorka okresnej prokuratúry podala na sťažovateľa 15. decembra 2016 obžalobu, ktorá bola okresnému súdu doručená 16. decembra 2016. Okresný súd sp. zn. 13T/189/2016 uznesením z 8. februára 2017 obžalobu odmietol z dôvodu závažných procesných pochybení porušujúcich právo na obhajobu a vec vrátil okresnej prokuratúre. Prokurátorka okresnej prokuratúry opätovne podala na sťažovateľa obžalobu 24. apríla 2017, ktorá bola okresnému súdu doručená 4. mája 2017. Okresný súd uznesením sp. zn. 13T/58/2017 zo 6. júla 2017, obžalobu okresnej prokuratúry opätovne odmietol z dôvodu závažných procesných pochybení porušujúcich právo na obhajobu a vec vrátil okresnej prokuratúre. Prokurátorka okresnej prokuratúry opätovne podala na sťažovateľa obžalobu 19. júna 2020, ktorá bola okresnému súdu doručená 10. júla 2020. Okresný súd s odstupom deviatich mesiacov nariadil termín pojednávania na 13. apríl 2021. Vec sťažovateľa bola následne prejednávaná na hlavných pojednávaniach 2. júna 2021, 6. septembra 2021, 16. novembra 2021, 12. januára 2022, 14. júna 2022 a 20. októbra 2022, keď okresný súd vyhlásil rozsudok vo veci samej. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 13T/64/2020 z 20. októbra 2022 sťažovateľ a prokurátor okresnej prokuratúry podali odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 2To/11/2023 z 18. decembra 2023, napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súdu na opätovné prejednanie a rozhodnutie. Okresný súd po vrátení mu veci krajským súdom na hlavnom pojednávaní 24. septembra 2024 vyhlásil rozsudok, ktorým sťažovateľa spod obžaloby oslobodil. Proti tomuto rozsudku prokurátor okresnej prokuratúry podal odvolanie. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená.

## II.

### Argumentácia sťažovateľa

3. Popíšuť skutkový stav veci a citujúť príslušné právne predpisy a judikatúru, sťažovateľ tvrdí, že k extrémnej dĺžke konania zásadným spôsobom prispelo prezídium Policajného zboru, úrad hraničnej a cudzineckej polície, ktoré sa dopustilo závažných procesných pochybení porušujúcich právo na obhajobu, z dôvodu ktorých bola obžaloba opakovane vrátená do prípravného konania a prípravné konanie tak trvalo od vznesenia obvinenia 17. marca 2016 do podania obžaloby 10. júla 2020, teda vyše 4 rokov. Zodpovednosť za prieťahy v prípravnom konaní nesie podľa sťažovateľa aj okresná prokuratúra vykonávajúca dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní. Zodpovednosť za prieťahy v trestnom konaní nesie podľa sťažovateľa tiež okresný súd, pretože nevyhodnotil vykonané dôkazy zákonným spôsobom, v dôsledku čoho bol jeho rozsudok krajským súdom zrušený a vec mu bola vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie. K neúmernej dĺžke konania mal napokon prispieť aj krajský súd, ktorý o odvolaní strán konania rozhodoval vyše jedného roka. Trestné konanie proti sťažovateľovi tak trvá už viac ako 8 rokov a 6 mesiacov.

4. Podľa sťažovateľa prejednávaná vec nie je ani skutkovo, ani právne zložitá, nevymyká sa bežnej rozhodovacej činnosti trestných súdov a patrí k ich štandardnej agende. Sťažovateľ k extrémnej dĺžke trestného konania proti nemu podľa jeho tvrdení nijako neprispel a bol k dispozícii orgánom činným v trestnom konaní a súdu.

### III.

#### Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že v jeho trestnej veci došlo k porušeniu jeho základného práva označeného v bode 1 tohto uznesenia nečinnosťou, resp. nesprávnou činnosťou orgánov činných v trestnom konaní vrátane súdu.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky zákonom o ústavnom súde požadované náležitosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Keďže medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať spoločne. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18).

#### III.1. Posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti:

8. Trestný poriadok v § 55 ods. 3 zakotvuje inštitút sťažnosti pre nečinnosť, ktorou sa ktorákoľvek zo strán trestného konania môže domáhať, aby nadriadený súd určil primeranú lehotu na uskutočnenie namietaného úkonu, a to v situácii, ak je dôvodný predpoklad, že došlo k prietahom v príprave prejednaní veci súdom, v určení termínu konania a rozhodnutia alebo k prietahom vo vyhotovovaní súdneho rozhodnutia. Sťažnosť na prietahy je potrebné podľa dnes už konštantnej judikatúry ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, prostredníctvom ktorého sa sťažovateľ mohol účinne domáhať ochrany svojich práv, ktorých porušenie namietal, pred nadriadeným súdom (porovnaj napr. II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, I. ÚS 82/2023, I. ÚS 83/2023).

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a tiež zo zistení ústavného súdu je nesporné, že počas celého konania vedeného proti sťažovateľovi ako obžalovanému (pod sp. zn. 13T/189/2016, 13T/58/2017 a 13T/64/2020) sťažnosť podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku nebola podaná. Sťažovateľ tým, že v celom priebehu napadnutého konania nevyčerpal právny prostriedok na ochranu svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočným prietáhov, vystavil ním podanú ústavnú sťažnosť nebezpečenstvu jej odmietnutia ústavným súdom z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde. S ohľadom na dĺžku vedenia trestného konania, ktorá na prvý pohľad indikuje existenciu tzv. extrémnych prietáhov v postupe a konaní orgánov činných v trestnom konaní a súdov (približne 8 rokov a 6 mesiacov od vznesenia obvinenia a 8 rokov od prvého podania obžaloby pozn.) ako aj priebežné konanie súdu v sťažovateľovej trestnej veci však ústavný súd ustúpil zo striktného vyžadovania uplatnenia, resp. podania sťažnosti v zmysle § 55 ods. 3 Trestného poriadku pred podaním ústavnej sťažnosti.

### III.2. Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti:

10. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) samotného postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II.ÚS 32/02).

11. Pri posudzovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd vychádzal zo skutkového stavu veci, ktorá netvorí výnimočnú agendu trestných súdov a nie je mimoriadne náročná ani na vykonávané dokazovanie napriek počtu svedkov, ktorých bolo treba vo veci vypočúť, a znalecké dokazovanie, ktoré bolo potrebné vykonať na účel posúdenia psychického stavu maloletých poškodených, ako potreby zabezpečenia tlmočníka, čo sa odrazilo aj v dôvodoch zrušujúceho uznesenia krajského súdu.

12. Čo sa týka správania sťažovateľa, tento sa síce trestnému konaniu nevyhýbal, avšak na druhej strane počas doterajšieho trvania konania postup okresného súdu neurgoval ani prostredníctvom sťažnosti podľa § 55 ods. 3 Trestného poriadku. Sťažovateľ tak evidentne nepostupoval v súlade so zásadou „*vigilantibus iura scripta sunt*“ [t. j. „práva patria len bdelym (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým)“, teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv, ktorá vyžaduje, aby aj obžalovaný sledoval svoje subjektívne práva a robil také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu]. Mal dostatočný časový priestor domáhať sa ochrany svojich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru oveľa skôr a pokiaľ na osud konania „pozabudol“, resp. spomenul si naň tesne po vyhlásení v poradí druhého rozsudku vo veci, nemožno považovať orgány činné v trestnom konaní a súdy za jediný subjekt, ktorý nesie za vzniknutú situáciu výlučnú zodpovednosť.

13. Samotný postup orgánov činných v trestnom konaní vrátane prokuratúry a súdov ústavný súd nepovažuje za adekvátny, čo sa týka jeho celkovej dĺžky, ako aj kvality, osobitne na strane orgánov činných v trestnom konaní a prokuratúry, pričom podľa petitu ústavnej sťažnosti separátnemu prieskumu napadnutých konaní bráni najmä temporálny aspekt, keďže ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase po vydaní rozsudku okresného súdu 24. septembra 2024 a podaní odvolania zo strany prokurátora. Z obsahu spisového materiálu je pritom zrejmé, že okresný súd dvakrát odmietol obžalobu a vrátil vec prokurátorovi na ďalšie konanie (uznesenie č. k. 13T/189/2016-407 z 8. februára 2017 a uznesenie č. k. 13T-15812011-722 zo 6. júla 2017, pozn.), po treťom podaní obžaloby doručenej okresnému súdu 10. júla 2020 bol po siedmich hlavných pojednávaniach vyhlásený prvý rozsudok 10. októbra 2022, ktorý však bol krajským súdom zrušený uznesením č. k. 2To 11/2023-1364 z 18. decembra 2023 a vec bola 18. apríla 2024 vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a znova rozhodnutá 24. septembra 2024. Okresný súd a krajský súd teda konali vo veci priebežne a na ich strane zbytočné prietahy zistené neboli.

14. Podľa konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu je jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Ústavná sťažnosť

zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, alebo aby sa v porušovaní práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 165/2021, II. ÚS 302/2021, porovnaj tiež rozsudky ESLP vo veci Obluk proti Slovenskej republike z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

15. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou tiež opakovane dáva do pozornosti, že nie každý zistený priesťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné priesťahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priesťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priesťahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

16. O zjavnú neopodstatnenosť ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

17. Vychádzajúc z konkrétnych okolností prejednávanej veci (body 2 a 13 odôvodnenia tohto uznesenia), ústavný súd v postupe orgánov činných v trestnom konaní ani súdu nevzhliadol také okolnosti, ktoré by nateraz viedli k namietanému porušeniu sťažovateľových práv. Konanie pred orgánmi polície a prokuratúry, hoci ho možno vyhodnotiť ako neefektívne, keď súd prijal až v poradí tretiu obžalobu proti sťažovateľovi, je ukončené od roku 2020, čím sa skončila aj ich právomoc. I keď judikatúra ústavného súdu, ako aj ESLP smeruje k posudzovaniu dĺžky konania ako celku (napr. I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, I. ÚS 103/2019, IV. ÚS 26/2021, IV. ÚS 303/2022; napr. Zarembová proti Slovenskej republike z 23. 11. 2010, bod 19, Sirotnák proti Slovenskej republike z 23. 12. 2010, bod 28, Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, bod 18, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016), ústavný súd v danom prípade výnimočne nepripočítal dobu prípravného konania na ťarchu súdu, keď jeho postup napriek dĺžke bol v zásade plynulý, osobitne po zrušení prvého rozsudku, pričom v čase podania ústavnej sťažnosti už vo veci znova meritórne rozhodol a konanie na krajskom súde v roku 2023 neprekročilo dobu jedného roka.

18. Ústavný súd pre úplnosť kontextu prejednávanej veci konštatuje, že hoci obsah základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je obdobný do tej miery,

že ich porušenie ústavný súd posudzuje spoločne (bod 7 odôvodnenia tohto uznesenia), perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom je odlišná ako v prípade ESLP. Európsky súd pre ľudské práva posudzuje namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k Slovenskej republike ako členskému štátu Rady Európy a ústavný súd ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie základných práv sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým orgánom verejnej moci (m. m. I. ÚS 390/2019, I. ÚS 511/2020). Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu (I. ÚS 299/2021, I. ÚS 172/2022, I. ÚS 26/2024).

19. Nad rámec veci ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (napr. IV. ÚS 517/2021) dodáva, že ak zodpovedným subjektom voči ústavnému súdu je konkrétny orgán štátu, kým zodpovedným subjektom voči Európskemu súdu pre ľudské práva je štát ako celok, potom aj metodika ESLP na vymedzenie rozhodného obdobia vychádza z konania ako celku bez ohľadu na to, aké rozhodovacie orgány v tomto konaní aktívne vystupovali. Ústavný súd však posudzuje konania týchto jednotlivých orgánov oddelenie a samostatne. Napríklad v prípade viacinstančného súdneho konania samostatne posudzuje zodpovednosť za prietahy súdu prvého stupňa, t. j. oddelene od zodpovednosti za prietahy odvolacieho súdu (bližšie aj OROSZ, L., SVÁK, J. a kol. Ústava Slovenskej republiky. Komentár. Zväzok I. Bratislava : Wolters Kluwer SR s. r. o., 2021. s. 655). O to viac to platí v situácii, ak sa na tom istom konaní podieľajú rozdielne štátne orgány, ako to je v prípade trestného konania.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol vo vzťahu k orgánom polície a prokuratúry ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde a vo vzťahu k súdom ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

22. V závere ústavný súd však zároveň dáva do pozornosti, že toto rozhodnutie netvorí prekážku veci rozhodnutej [§ 55 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto nie je vylúčené, aby v prípade neskončenia trestného konania sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť opakovane.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 19. decembra 2024**

**Miloš Maďar**  
**predseda senátu**